

Preek

Gemeente van Christus,

Het draait in Daniël 2 allemaal om een droom.

Nu dromen we allemaal, meestal onbewust. Maar sommige dromen kun je je nog herinneren als je wakker wordt. Of soms is het alleen maar het gevoel dat de droom bij je opriep. Je wordt badend in het zweet wakker van de angst. Weer niet geslaagd voor het examen. Of je wordt voor de 126^e keer achternagezeten...

Nachtmerries onthoud je meestal beter dan leuke dromen.

In de Bijbel kom je vaak mensen tegen die dromen. Maar soms wordt er bij verteld dat ze er ook wakker van liggen of ongerust van worden. En dat zijn meestal koningen. De farao van Egypte schiet in de stress als hij gedroomd heeft over zeven vette en zeven magere koeien. En ook het boek Esther vertelt over een koning (Ahasveros) die niet kan slapen, ook al wordt van hem niet gezegd dat hij gedroomd had... Merkwaardig is het wel. Juist zij liggen wakker. Is dat de angst van iedere machthebber, dat er een dag komt dat het over is? Dat je de controle kwijt raakt.

Dat je dagen geteld zijn?

Koning Nebukadnesar droomt van een enorm beeld.

Dat lijkt niet toevallig te zijn. Psychologen vertellen ons dat in onze dromen onze onbewuste angsten en verlangens naar boven komen. De koning droomt van een machtig beeld. Hij droomt van macht. Van absolute macht. Zoals er door de eeuwen heen steeds weer mensen zoals hij geweest zijn: koningen, machthebbers, dictators. De droom van Nebukadnesar was ook hun droom. Dat is in het groot. Maar ook als je geen Nebukadnesar bent, kun je nog wel dromen van de macht. Je droomt bijvoorbeeld van een positie die je wilt bereiken. Een bepaalde ambitie. Dat is dus de eerste vraag die vanmorgen naar ons toekomt: waar droom je eigenlijk van? Waar droom ik eigenlijk van? En de tweede vraag komt er direct achteraan: lig je er misschien ook wakker van?

Nebukadnesar ligt wakker van zijn droom.

Er is iets in die droom dat hem enorm verontrust heeft.

Nu werden dromen in die dagen natuurlijk anders gezien dan vandaag. Dromen werden gezien als middel waardoor je iets van de goden te weten kon komen. Dat is ook de reden waarom de koning specialisten op dat gebied laat oprott. Er worden maar liefst vier titels gebruikt voor hen: magiërs, bezweerders, tovenaars en Chaldeeën. Kortom, allemaal mensen die verstand hadden van goddelijke zaken. Er is alleen één probleem.

De koning vertelt de inhoud van zijn droom niet. En de vraag is: weet hij zelf echt niet meer wat hij gedroomd heeft? Of is dit een test, waarmee hij wil kijken wat die wijzen nu echt waard zijn? De uitleggers verschillen daarover van mening. Maar de sanctie van de koning is duidelijk: als ze hem zijn droom niet kunnen vertellen, zullen ze allemaal ter dood gebracht worden. Dat is dus de keerzijde van de macht. Dat je denkt almachtig te zijn...

In Daniël 2 ontmoeten we een mens die zichzelf heeft opgeblazen tot bovenmenselijke proporties. Een reusachtig beeld. Hij denkt te kunnen beschikken over het leven van anderen. Dat is ook vandaag goed om in de gaten te houden. Als mensen te hoog over zichzelf gaan denken, denken ze te laag over anderen. Denken ze over hen te kunnen beschikken. Het gevolg laat zich raden. De magiërs zijn wanhopig door dit verzoek: 'Wat de koning vraagt is te moeilijk', zeggen ze, 'niemand zal het de koning kunnen vertellen, behalve de goden, maar die verkeren niet onder de stervelingen'. Dat is wel een veelzeggend zinnetje. Dat zegt niet alleen iets over henzelf en over wat ze doen: dat het niet veel voorstelt.

Het zegt ook iets over de goden die in Babel gediend worden. Van die goden kun je niets weten. Ze bemoeien zich niet met het leven op aarde. Uiteindelijk ben je als mens op jezelf aangewezen. Je kunt je afvragen of dat ook ons niet veel te zeggen heeft. Er is veel aandacht voor allerlei vormen van spiritualiteit. Vormen van yoga, meditatie, rituelen... Het werkt echt, zeggen mensen. Het geeft je rust, je komt tot jezelf. Dat zou kunnen. Het levert misschien contact met je diepste zelf op. Maar contact met God zelf, dat is nog iets anders...

Dat is precies wat Daniël zegt tegen de koning.

Eigenlijk is het onvoorstelbaar wat er in dit verhaal gebeurt.

Daniël en zijn vrienden worden ook bedreigd door het bevel van de koning. En Daniël besluit om naar de koning toe te gaan. Dat alleen al was in die tijd een daad waar je moed voor moest hebben. Het kon je leven kosten als het verkeerd viel. Maar bovendien vraagt hij ook nog om uitstel. Een klein mensje zegt tegen die machtige koning dat hij geduld moet hebben.

Waarom? Omdat de uitleg van de droom niet bij vingerknip kan gebeuren. Dat moet hem geschonken worden, op Gods tijd. Daarom neemt Daniël ook de tijd voor gebed om van God wijsheid en inzicht te ontvangen. Maar Daniël bidt niet alleen. Hij vraagt zijn vrienden om met hem mee te bidden, dat God hem inzicht wil geven in de droom van de koning. Dat moet je even op je laten inwerken.

Het contrast tussen Nebukadnessar en Daniël is enorm.

Nebukadnessar wantrouwt zijn medewerkers. Sterker nog, hij bedreigt hen met de dood als ze niet kunnen bieden wat hij wil. Daniël gebruikt zijn vrienden niet. Hij heeft ze nodig, om zijn en hun leven te kunnen redden. Maar niet alleen dat van hen, ook dat alle magiërs. Ook dat stelt een vraag aan ons: hoe gaan wij met anderen om? Gebruiken wij mensen om onze eigen doelen te bereiken? En als ze geen nut meer voor ons hebben, laten we ze links liggen? Of hebben we anderen echt nodig? En laten we ook de belangen van anderen tellen in wat we doen? Dat is de spiegel waar deze geschiedenis ons voor plaatst. Wat voor mens ben ik? Maar het is niet alleen een spiegel. Het is meer: het is een aansporing om te doen wat Daniël deed. En hoe leer je dat? Dit hoofdstuk geeft het antwoord. Door te doen wat Daniël deed: op de knieën gaan voor God. Nebukadnessar droomde over absolute macht, over anderen die voor hem door de knieën gaan. Daniël gaat op de knieën voor de Almachtige. Alleen zo word je en ben je echt mens!

In het Nieuwe Testament zegt Jezus: “Wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden”. En ook omgekeerd. En bij vernederen moet je niet denken aan jezelf de put in praten. Het betekent dat je als mens weet van buigen, voor God. En als je dat doet, zul je je

ook niet verheffen boven anderen. Misschien denk je bij jezelf: Ja, maar zo werkt het niet in onze samenleving. Het is eten of gegeten worden. Dacht je dat de cultuur van Babel zoveel anders was? Welnee!

De vraag is: durf je God in het midden van je leven te zetten? Durf je op Hem te vertrouwen, ook in een samenleving die met Hem geen rekening houdt. Dat is wat Daniël doet. Hij neemt de tijd om tot God te gaan in gebed. En in een nachtelijk visioen openbaart God het mysterie aan Daniël. Vervolgens rent Daniël niet snel naar de koning. Hij doet eerst iets anders. Hij neemt de tijd om de grote Koning, God zelf, te loven en te prijzen. Hij bezingt Hem als de Koning voor wie niets verborgen is.

Met andere woorden, gemeente, je kunt dus aan Daniëls leven aflezen Wie de belangrijkste Persoon is voor hem. Hij laat zich niet onder druk zetten door koning Nebukadnesar. Zijn leven draait om God. Hoe is dat bij ons? Als ik eerlijk ben, dan moet ik zeggen dat het bij mij vaak anders is. Je maakt je druk over van alles en nog wat. Voor je het weet, laat je je meeslepen door de agenda's van anderen. Daarom ben ik blij dat ik vanmorgen in de kerk ben. Want hier leer ik mijn agenda weer te laten bepalen door Hem. Om Hem de belangrijkste van mijn leven te laten zijn.

En dat is nu precies de bedoeling van het Avondmaal. Zodat ik het weer weet. Zo zeker als dit brood me gegeven wordt, zo zeker mag ik zijn van Gods liefde. Daarom is het Avondmaal ook niet bedoeld voor volmaakte mensen. Dat zou betekenen dat je geen hulp meer nodig hebt. Het Avondmaal is bedoeld voor mensen die weten dat ze God zo snel kwijt raken. Maar je wilt Hem niet kwijt... Toch?

Daniël kan de inhoud van de droom aan de koning vertellen. Het vertelt van een beeld, reusachtig groot. Een hoofd van goud... Uw rijk, koning, is nu nog machtig en prachtig, maar het is een reus op lemen voeten. Vandaag, koning Nebukadnezar, staat u nog op een voetstuk. Maar er komt een dag, dat uw beeld omver gehaald

zal worden. Dat uw rijk in stukken valt. Als er één steentje gaat rollen, is het gebeurd. Zo luidde de droom. Maar wat is haar uitleg? Dat is nog niet zo eenvoudig. In de kerkgeschiedenis zijn de vier lagen in het beeld opgevat als vier wereldrijken. Eerst het rijk van de Babyloniërs, daarna van de Meden, de Perzen en tenslotte het machtige rijk van Alexander de Grote. Dat is mogelijk. Maar waarschijnlijker is dat het gaat over één en hetzelfde rijk. De opvolgers van Nebukadnezar komen we bijna allemaal tegen in dit bijbelboek. Eerst Belsassar en daarna Darius, de Meder. Hun macht was al minder. Tenslotte koning Cyrus - die het rijk in Perzische handen bracht. Hoe het ook zij, de boodschap is glashelder.

Daniel zegt Nebukadnezar het einde van zijn rijk aan. Stel je nog even voor wat hier eigenlijk gebeurt. Een gevangene, een balling spreekt tegen een bijna almachtige koning. Een volk dat overwonnen is, zegt tegen de overwinnaars dat het de waan van de dag is. Een God van wie de tempel in puin ligt laat hier verkondigen dat Hij regeert en het voor het zeggen heeft, ook in Babel. Dat is toch ongehoord, gemeente! Maar het gebeurt. En ook vandaag is dat de roeping van de kerk. Niet om mee te praten met de mode van de dag. Maar om tegen de stroom in te roeien en het Woord van de levende God te verkondigen. Hoeveel mensen er ook roepen dat God niet bestaat en dat er niets is.

In de Kerk klinkt een andere boodschap!

Dat er wel degelijk een God is in de hemel, die contact zoekt met mensen. Een God die tot ons afdaalde in Jezus Christus. Zijn Koninkrijk begon klein, in de kribbe. Maar het groeide uit tot een machtige boodschap. Zijn kruis en opstanding hebben de wereld veranderd, tot op de dag van vandaag. Maar het is een geheim dat je alleen kunt ontdekken als je bereid bent nederig te worden. En ook te blijven... Want ook in de kerk draait heel veel om macht. Zo moeten we als kerk en als gemeente niet zijn... "Wie is er ned'rig en klein, die zal bij ons de grootste zijn".

Niet Nebukadnezar, maar Daniël is hier de grootste.

Juist omdat hij klein durft te zijn voor God. Aan het eind van het Matteüsevangelie zegt Christus: “Mij is gegeven alle macht, in hemel en op aarde.” Hij regeert, ook vandaag!
En Zijn Koninkrijk zal overwinnen!
Amen.